

mapp

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

 5-12

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum

21 november 2022

nota

Nota beantwoording schriftelijke vragen
onderzoeksrapport hardvochtige effecten

Aanleiding

Vrijdag 18 november 2022 is de kabinetsreactie op het onderzoeksrapport naar hardvochtige effecten geaccordeerd in de ministerraad en aangeboden aan de Tweede Kamer.

Daarnaast zijn op 5 oktober 2022 schriftelijke vragen gesteld over het onderzoeksrapport door de vaste commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De beantwoording van de schriftelijke vragen zijn eerder (tegelijk met de kabinetsreactie) gezien en geaccordeerd door de ambtelijke lijn. Verder zijn de opmerkingen van de minister voor APP op de antwoorden verwerkt.

Geadviseerd besluit

Akkoord op het ondertekenen en versturen van:

- De antwoorden op de vragen van het schriftelijk overleg van 5 oktober 2022 van de vaste commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Kernpunten

Proces

- De vragen die zijn gesteld over het rapport 'Hardvochtige effecten van overheidshandelen binnen de sociale zekerheid' worden in deze brief beantwoord. De vragen die zien op de brief inzake 'Aanpak mismatch sociaal-medisch beoordelen en hardheden WIA' zijn 8 november 2022 apart aan de Tweede Kamer aangeboden.

Inhoud

- De antwoorden zijn in lijn met de kabinetsreactie.
- De vragen zien deels op het onderzoek zelf, waaronder: hoe representatief zijn de opgetekende ervaringen (de ervaringen zijn niet representatief voor het hele sociale zekerheidsstelsel, maar illustreren hoe ernstig mensen in de knel kunnen komen).
- Verder wordt een groot deel van de vragen behandeld in de kabinetsreactie, en wordt er in deze beantwoording kort bij stil gestaan. Waaronder: de ruimte die wet- en regelgeving biedt voor uitvoerders, definitie van hardvochtige effecten, het creëren van één loketfunctie, het bespreken van complexe casuïstiek in maatwerkplaatsen, Werk aan Uitvoering, maatwerk, vereenvoudiging, het begrip dringende reden, de dienstverlening door uitvoeringsorganisaties en de feedbackloop tussen uitvoering, departementen en de Tweede Kamer. De uitleg over het

gehanteerde onrealistische mensbeeld is wat uitgebreider dan in de kabinetsreactie en licht toe dat het niet opportuun is om het huidige mensbeeld te vervangen door een ander beeld, omdat de maatschappij bestaat uit een divers geheel aan personen en omstandigheden.

Datum
21 november 2022

- In de beantwoording op een vraag van de CDA wordt een update gegeven over het niet-gebruik van de bijstand, conform de op 4 oktober jl. verstuurde brief.
- Er is door de PvdA/GroenLinks gevraagd naar het onderscheid tussen de WGA en de WIA. In de beantwoording wordt uitgelegd dat het onderscheid oorspronkelijk voortkwam uit de wens om re-integratieverplichtingen en -prijkkels te richten op de mensen die nog een gereede kans hebben op re-integratie.
- De PvdA/GroenLinks heeft ook gevraagd naar welke mate de kostendelersnorm het risico op dak- of thuisloosheid vergroot. Dit wordt onderschreven, maar in welke mate dit precies wordt vergroot, valt niet te zeggen.
- Verder vragen zij ook een reflectie op de systematiek van bevoorschotting en verrekening. Hierin wordt in het antwoord verwezen naar het rapport "Als verrekenen een beperking is", waarbij UWV naar aanleiding daarvan nu werkt aan verbeteringen in de communicatie en dienstverlening. Korte verreken-cycli zijn hier ook onderdeel van.
- Naar aanleiding van een vraag van de SGP wordt uiteengezet waar mensen zich kunnen melden als zij op lokaal niveau hardheden ervaren.
- De SGP vraagt verder naar mensen met een chronische ziekte die vaak hard worden getroffen. Bijzonder aandachtspunt is de positie van chronisch zieken in de bijstand, waarbij wordt verwezen naar het traject Participatiewet in Balans en de verschillende sporen hierin. De problematiek rondom de 35-minners loopt mee in de opdracht aan de onafhankelijke commissie.
- BBB vraagt of de mensen die in de problemen zijn geraakt door de hardheden in de Participatiewet tegemoet kunnen worden gekomen, en kunnen worden gecompenseerd. Er wordt geantwoord dat de hardvochtige effecten erg afhankelijk zijn van de individuele situatie en dat deze effecten ook vaak wordt ondervangen door keuzes in de uitvoering, waardoor een algemene compensatieregeling niet passend is.
- BBB vraagt ook naar de mogelijkheden om de kostendelersnorm al voor het lopende jaar niet te handhaven, vooruitlopend op het wettelijke traject in 2023. Hierin wordt geantwoord dat wij geen mogelijkheid zien om generiek vooruit te lopen op het wettelijke traject. Wel hebben gemeenten, afhankelijk van het individuele geval, ruimte om maatwerk toe te passen bij het tijdelijk uitzonderen van de kostendelersnorm.
- Als laatste zijn er een aantal vragen gesteld over de oplossingsrichtingen uit het onderzoeksrapport. In de beantwoording wordt dan verwezen naar de kabinetsreactie en bijlage 1 met het maatregelenoverzicht.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Beantwoording schriftelijke vragen	Verzenden aan TK	